

Kilencéves balettszerző

Szverdlovskban történt, az Aranypatkó című balett bemutatóján, amelyet a szverdlovski színház művészei Bazsov ismert meséje nyomán adtak elő. Amikor leeresztették a függőnyt, a nézők lelkes tapssal szöftötték színpadra a szerzőt — egy 9 éves kislányt, aki a balett zenéjét komponálta. Gyima Krivickij a zenei tagozatú iskola III. osztályában tanul, 6 éves korában kezdett zenét tanulni. Már több dalát és más művét nyilvánosan előadták. A szakemberek felfigyeltek a kislány rendkívüli képességeire és az urali konzervatórium mellett működő zeneszerző-zsakkörben foglalkoznak vele. A kis zeneszerző most egy másik gyermekbaletthez komponál muzsikát.

Karalábé, fűszerpaprika

Néhány esztendővel ezelőtt a karalábé a szentesi táiban divatozott, s onnan indultak legelőször a kamionok külföldi piacokra. Aztán a baksiaiak is rájöttek, hogy hamar befut ez a pénzes növény, s a háztáji kertekben, gazdaságokban kezdték termesztetni. Tábit Kálmánék hat esztendeje pénzelnék ebből. Most naponta 4 ezret adnak át, szerződéses úton értékesítik a karalábét és piacra is járnak vele. Megtalálják a számításukat.

A közösen sem hanyagolják el a baksi Magyar-Bolgár Barátság Tsz.-ben, a kertészkedést. Az elmúlt esztendőben is 2 millió 300 ezer forint bevételre tettek szert. Az idén 231 holdon rendezkedtek be kertészeti növények termesztésére. 4 millió forintos hozamértéket várnak. Fűszerpaprikát 100 holdon, káposztát 27 holdon, dinnyét 20 holdon, pritaminpaprikát 30, cecei paprikát 17 holdon termesztnek a többi között. Ezen a tavaszon már káposztából pénzelt a közösség. Naponta 58 fő szorgoskodik a kertészeti telepeken, ez előbb-utóbb meghozza gyümölcsét. A terület egy részét részes művelésre adták ki a tagoknak. Néhány zöldségfélé: a zöldbabot, a korai káposztát közösen művelik. Az elmúlt napokban a partosabb táblákon megkezdtek a termelőszezon tagjai a paprikapalánták kirakását.

A gazdaközösség az idén nagyobb beruházáshoz kezdett. Sainos, csupán saját erőre támaszkodhatnak, egy

minden igényt kielégítő kertészeti telep megépítésénél. Annyi már bizonyos, hogy 2500 négyzetméteres alapterületű mobilházat és egy 10 ezer négyzetméteres fóliaházat építenek. A baksi táikorán érleli a primöröket, az új beruházásokkal nagyobb haszonhoz juthat a közösség.

Tábit Kálmáné

Veszprémi színházi élmény

Hamlet: Végvári Tamás

Sokszor járnak úgy a kritikusok, hogy a színházi előadás elemzésekor, mire a színészi teljesítményhez érnek, már csak néhány sor marad a legjobb alakításokra is. Fordítsunk most a sorrenden — már csak azért is, mert Veszprémben most a színészi alakítás vonzza a közönséget és a szakmabelieket egyaránt: a Szegedi Nemzeti Színház fiatal művésze, a Jászai-díjas Végvári Tamás Hamletje. Másrészt Hamlet történetét úgysem tudom elmondani és senki ne mondja, hogy minek, úgvis ismeri — ki tudja, mi mindenről szól a darab? Hiszen eddig még elfogadhatóan senki sem tudta megmagyarázni, mit akart Shakespeare — a történet kuzsa, mégsem „vesszük észre”, vagy nem akarjuk észrevenni, hogy a hős nem hős, vagy ha úgy tetszik, mindössze feladatára alkalmatlan tétovázó fiatalember, s ettől drámai. A színész ezt vagy azt játssza el a szerepből, gyanús, hogy mindent talán nem is lehet.

na, s mintha nem is a szöveget mondaná, hanem mindent, amit ő maga élt, tud, fontosnak tart ezen a világon. Feljön pár lépcsőn a zenekari árokból, lefekszik a színpadon és leheli-kérdi-mondja-szuggéria: „Lenni, vagy nem lenni...” Valahova a zsinórpádlásra néz, mégis mintha a néző szemébe meredne — s mindenképp megborzongat a gondolat: igen, ez itt a kérdés, csak ez a lényeg. S ez a jövő-menő hős — míg a többi kardot ránt, ő, megtorol — ez, aki mindent felforgat maga körül. A kisfiús egvénységét, Hamlet jellemének tisztaságát nem illusztrálja, nem áhítatosan mutatja fel — egy öntörvényű emberi lényt állít elé. Akiről — cselekedeteinek és tétovázásainak logikai bukfeneci után is — elhisszük, hogy „nagy király vált volna még”.

Nagy színészek szerepálma Hamlet. Mégsem mindenki válhat benne olyan „nagy királlyá”, mint Végvári-királyfi.

P. Szőke Mária

Rakják a paprikapalántát

A kor nem betegség

Az életkor önmagában véve nem betegség, de betegségekhez vezet, minthogy a testet esendőbbé teszi. Az idősebb korra a többféle betegség egyidejűsége a jellemző. Az ember nem öregkori gyengeségben hal meg, hanem öregkori gyengeséggel párosuló betegségekben. A tiszta vérelgyengülést, amelynek csak maga a kor a halál oka, eddig még nem észlelték. S. Scheidegger professzor mondta: „A természet felhasznál valamilyen eszközt, hogy az életnek véget vessen”.

Az öregedés folyamatának ismerete fontos feltétel annak elviseléséhez és alakításához. Bár feltartóztatni nem lehet, mégis kibírhatóbbá lehet tenni. Az évek száma nem mindig egyezik a biológiai korral. Tíz, vagy húsz hetvenéves ember közül mindig találunk olyant, akit ötven-, vagy olyant, akit kilencven évesnek tartanánk. Ehhez nagyban hozzájárulnak az előbb, vagy utóbb fellépő betegségek elváltozásai, a korábban átszenvedett betegségek és balesetek, Szerpent játsszanak még: az örökletes tényezők. Vannak rövid és hosszú életű családok. A gyorsabb, vagy késleltetettebb öregedés nem annyira a szervezet elhasználódásának intenzitásától, mint az elhasználódással szemben a veleszületett ellenállóerőtől függ.

A legtöbb öregkori betegség a szervezetnek az érelmeszesedés által okozott károsodásaival kapcsolatos. Sok ember fiatalabb korában gyengének, sőt betegesnek mutatkozik, mégis magas kort ér meg. Andersen Nexó dán író például súlyos tuberkulózison esett át, az orvosok majdnem lemondtak már róla, mégis közel nyolcvanéves korában halt meg. Thomas Mann sem volt fiatalabbkorában erős és egészséges, mégis túlélte a nyolcvan évét. Úgy látszik, hogy betegségre hajlamos emberek is — ha idejében figyelmeztetik őket — hosszú életűek lehetnek, megfelelő életmód mellett. Ugyanígy a „vasegészségesek” egészen váratlanul és idő előtt is meghalhatnak. Az aszkétaság sem biztosítéka a hosszú életnek.

Az embernek módja van arra, hogy öregedésének testi és lelki folyamatát saját maga alakítsa ki. Az öregkori betegségek sokáig

észrevétlenek; az egész életműködés válik fokozatosan krónikussá, később lépnek fel aztán a hirtelen akut rosszabbodások.

Az agy, a szív, vese, máj, a belső kiválasztású mirigyek, izmok stb. bizonyos terheiest kívánnak ahhoz, hogy megfelelő legyen a vérellátásuk. A nyugalmi helyzet idővel sorvadáshoz, azaz a különleges szervi szövetek romlásához, a vérellátottság csökkenéséhez vezet. Ugyanígy azonban a túlzott mechanikus terhelés a rendes körülmények között meglevő terheléshez (vérnyomás, statikai nyomás stb.) járulva olyan változásokhoz vezet, amelyek érelmeszesedést válthatnak ki. A nagyon, vagy egyenetlenül megterhelt szövetek vérellátása nem megfelelő (a magas vérnyomás, a nem szimmetrikus testhelyzetben vezetett, vagy nehéz fizikai munka következtében) és korábban vezethet beteges elváltozásokhoz. Tehát szükség van bizonyos megterhelésre, annak azonban nem szabad túlzottnak lennie. Meg kell találni a helyes arányt.

Az átmenet a „normális” öregségből a betegesbe nem éles, és először csak egy-egy szervet vehető észre. Az öregkorban a múlt egész öröksége, tehát az örökölt, vagy szerzett rendellenességek, lelki betegségeként jelentkezhet, többnyire depresszió formájában. Az öregek számára rendkívül fontos a kedvező környezet kialakítása. Ezt könnyű mondani és nehéz megvalósítani. Ez a szociálterápia csak akkor lesz eredményes, ha a fiatalabbak tudatában vannak annak, hogy az öregedés és a kor tulajdonképpen saját problémájuk is.

A műértő

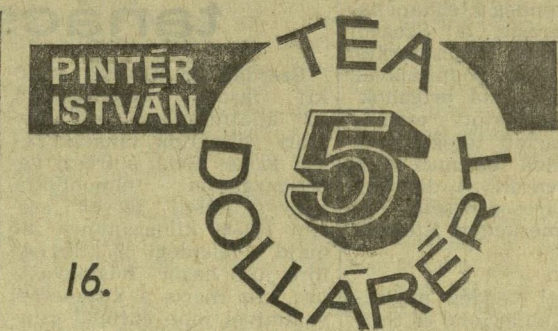
A képkiallítás az egyik látogató megkérdi a másiktól:

— Mit gondolsz, ez a kép napfelkeltét, vagy naplementét ábrázol?

— Természetesen naplementét.

— Miből gondolod?

— Ismerem a festőt. Dél-nél előbb sohasem ébred fel.

— Bocsánat, uram — mosolygott zavartan Mr. Forster —, el is felejtkeztem erről az előírásról. De egyébként nem szokták szigorúan venni. Nem számíthattam rá, hogy követik.

En viszont most már tudtam, hogy állandóan számíthatok rá. Nem éppen legényes hangulatban autóbuzsoztam vissza a városba. Ruth az ügyvéddel tartott, neki nem kellett okvetlenül vállalnia a hosszú és fázású utazást, ő élhetett a meghívással. Abban az órában, amikor a buszon ültem, amely zabhehelyszágu alberletem felé vitt, százat tettem volna egy ellen, hogy az ügyvéd szándékosan rendezte így a dolgot...

Mrs. Brown majdnem hanyatt esett a csodálkozástól, mikor meglátott. Tudott letartóztatásomról, mert az FBI derék emberei meglátogatták az ő házat is, és alaposan átkutatták a szobámat. Nem találtak semmi különösöt, s nem is vittek semmit magukkal, hacsak nem számítottam azt a... hogy is mondjam csak... folyóiratot, amelyet az éjjeliszekrényben tartottam. Ezt még akkoriban szereztem valahol Nyugat-Európában, amikor még nem értettem egyik nyugati nyelvet sem, s így csak olyan sajtótermékre volt szükségem, amelyben nincs szöveg. Ez a folyóirat ilyen volt. Csak képeket tartalmazott, mégpedig kizárólag különböző fiatal hölgyekről készült felvételeket, akik elég jó alakúak voltak ahhoz, hogy ruha nélkül fényképezhetőek le magukat.

Háziasszonyom már régen elhullatta ifjúsága virágait, s emiatt meglehetősen felháborodva ad-

ta tudtul, hogy a házkutatás során mit találtak nálam. Elmagyaráztam neki, hogy kizárólag azért vásároltam a füzetet, mert festéssel szeretnék foglalkozni, modellre viszont nincs pénzem. Bizonyítékul meg akartam neki mutatni, hogy „Műkedvelő festőknek” felirat található a lapon. Az FBI-osok magukkal vitték, noha ennek a „bűnjelnek” semmi köze nem lehetett ahhoz, amivel engem gyanúsítottak. Talán köztük is voltak műkedvelő festők?

Mrs. Brown kijelentette, hogy tovább egy percig sem maradhatok nála. Az ő házában még soha nem tartott senki ilyen szemérmetlen dolgokat, és az ő házában még soha nem töltötte az éjszakát a vörösök bérgyilkosa. Kérdésemre, hogy honnan veszi az utóbbi ostobaságot, elővette a New York News reggeli számát, amelyben egy rövid hírt közöltek letartóztatásomról. A hír szóról szóra így hangzott:

„Letartóztatták a vörös ügynököket. Már közöltük, hogy Mr. Csánkó, aki a Német Szövetségi Köztársaságból néhány nappal ezelőtt érkezett az Egyesült Államokba, és aki a Magyar Nemzetmentők Bajtársi Körének vezére, a régi magyar hadsereg vezére, sajtótervezetleten közölte, hogy a budapesti kommunista kormány merényletet készít elő ellene. A gyilkosságot a budapesti kommunisták egyik különlegesen kiképzett szuperügynökének kell végrehajtania, akit már egy esztendővel ezelőtt, menekültnak álcázva, sikerült becsempeszni az Egyesült Államokba. Az FBI izgalmas nyomozás után elfogta a bérgyilkost, a huszonhét éves Kása Bertalan személyében. A vörös bandita csak ideiglenes tartózkodási engedéllyel rendelkezik, tehát az Idegeneket Ellenőrző Rendőrség hatáskörébe tartozik. Ezért az FBI átadta őt az Emigration Service-nek.”

15.

Mrs. Brownnak kijelentettem, hogy az egész csupán rossz tréfa, de ő erre dühösten kifakadt, hogy most már aztán tényleg tartakodjak, mert ráadásul rágalmozom az FBI-t. Ha nem olvassa az újságban, hogy én vörös ügynök vagyok, akkor is rájön, hiszen ki más rágalmozná a derék amerikaiakat, ha nem egy odaátrol belopakodott megátalkodott?

Bármilyen furcsán hangzik is, örültem, hogy Mrs. Brown ennyire bizik az FBI-ban, és ennyire tiszteltben tartja intézkedéseit. Ha már Ruthal nem maradhattam kettesben, szerettem volna mielőbb egyedül lenni. Untam az ostoba huzavonát. Felvilágosítottam Mrs. Brown, hogy én eredetileg sem akartam ezen az éjszakán szegényt hozni a házára, azzal, hogy ott alszom, hanem másutt, kellemesebb körülmények között szerettem volna kivárni a reggelt, de az FBI mélyen tisztelt tisztviselőinek kifejezett óhaja, hogy idejöjjelek, és reggelig ki se mozduljak.

A háziasszony olyan fegyelmezetten vette tudomásul ezt az illetékesektől érkezett parancsot, mint egy német katonaló. Jó éjszakát ugyan nem kívánt, de könnyű szívvel elviseltem, hogy köszönet nélkül távozott. A szobámba vonultam. Gondosan meggyőződtem róla, hogy a néhány helyi háborún, a rakétakísérleteken, a repülőszerecséflenségeken, a rablógyilkosságokon és a világhírességek válásain kívül semmilyen nevezendő nem történik a világon. És végül is kedvenc rovatommal, a „Levelesládá”-nál kötöttem ki. Azért szerettem ezt a rovatot, mert a szerkesztőség tiszteltes méltó bőkezűséggel válogatta össze az olvasók leveleit. Mindenféle nagyszerű dolgokról lehetett itt olvasni. Egy vénlány például macskája halála alkalmából megemlékezett a hű állatról, és kifejtette, hogy egy férfi soha nem lehet olyan állhatatos, mint egy ilyen kandúr.

De aztán mire bukkantam. „Lapjuk tegnapi számában helyt adtak egy bizonyos Csánkó András nevű egyén hazugságainak, aki magát a Magyar Nemzetmentők Bajtársi Köré vezetőnek, a régi magyar hadsereg vezére, sajtótervezetlet, és az emigráns magyar kormány fejének nevezi. En, aki az emigrációba kényszerült, valóban nemzeti érzelmű és hazafias magyarság jogfolytonosságán alapuló, és egyszerűen demokratikusan megválasztott fej vagyok, mint a Magyar Felszabadítási Egvetemes Alap ügyvezető elnöke. Kötelességemnek tartom kijelenteni, hogy Csánkó András teljesen jogtalanul nevezi magát vezére, sajtótervezetletnek és a magyar kormány fejének.

(Folytatjuk.)